22/10/2022

Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος- 31 χρόνια στον Οικουμενικό Θρόνο: Ο βίος, οι προκλήσεις και μια προσωπική μαρτυρία

Πατριαρχεία / Οικουμενικό Πατριαρχείο

Τριάντα ένα χρόνια συμπληρώνται σήμερα από την ανάρρηση της Α.Θ.Π του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου στον Αποστολικό και Οικουμενικό Θρόνο της Κωνσταντινουπόλεως συμπληρώνονται σήμερα.

Ήταν 22 Οκτωβρίου του 1991 όταν ο 51 ετών τότε **Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος Βαρθολομαίος Αρχοντώνης** εκλεγόνταν παμψηφεί από την **Αγία και Ιερά Σύνοδο 270ος Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης και Οικουμενικός Πατριάρχης.**

Γράφει η Δέσποινα Σωτηρίου.

Ο Παναγιώτατος ανέλαβε σε μια κρίσιμη για το **Οικουμενικό Πατριαρχείο** και την ομογένεια περίοδο καταφέρνοντας να προσπελάσει τα εμπόδια και τις δυσκολίες και να θέσει τον Θεσμό στο επίκεντρο σύγχρονων προβληματισμών, όπως η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, ο διαθρησκειακός και διαχριστιανικός διάλογος και η προώθηση της ειρήνης κι αδελφοσύνης μεταξύ των λαών.

Δεν είναι τυχαίο ότι στο πρώτο του μήνυμα μετά την εκλογή του, ο Παναγιώτατος είχε πει ότι θα αναλάβει τον «βαρύ σταυρό» χωρίς να δειλιάσει για δύο λόγους: ο πρώτος ήταν ότι υπολογίζει στη θεία χάρη, «η οποία πάντοτε θεραπεύει τα ασθενή και αναπληροί τα ελλείποντα» και ο δεύτερος ότι υπολογίζει στη συμπαράσταση των εκλεκτών και δοκιμασμένων φίλων του, που αποκάλεσε **συν- Κυρηναίους.**

Τριάντα ένα χρόνια μετά οι μαρτυρίες ανθρώπων που τον γνωρίζουν καλά είτε βρίσκονται δίπλα του αναφέρουν πως γίνεται παιδί με τα παιδιά και μεγάλος με τους μεγάλους. Παιδαγωγεί πνευματικά και στέκεται δίπλα σε όποιον τον έχει ανάγκη, ενώ όταν δει μικρό παιδί να παίζει δεν διστάζει να κλοτσίσει την μπάλα!

Κι όταν βρεθεί στον δρόμο του κάποιο ζώο, εκφράζει τόσο πολύ την αγάπη του,

αγκαλιάζοντας το.

Γνωστός είναι, μάλιστα, και για τις προσπάθειες που καταβάλει διαρκώς να ευαισθητοποιήσει τους ανθρώπους στη μέριμνα για την προστασία του περιβάλλοντος, αποσπώντας από την διεθνή κοινή γνώμη τον τίτλο του *«πράσινου Πατριάρχη».*

Είναι γνωστό επίσης, πως εκκλησιάζεται και εκτός του **Αγίου Γεωργίου Φαναρίου**, κάτι που δεν έκαναν οι προκάτοχοί του, επισκεπτόμενος διάφορες ελληνορθόδοξες ή άλλες ορθόδοξες χριστιανικές κοινότητες.

Καθιέρωσε, επίσης, τακτικές προσκυνηματικές επισκέψεις στην **Καππαδοκία** και σε άλλες *"εσβεσμένας λυχνίας"* στη **Μικρά Ασία** και την **Ανατολική Θράκη**, όπου ύστερα από πολλές δεκαετίες τελέστηκαν ιερές Ακολουθίες, με αποκορύφωμα την τέλεση της Θείας Λειτουργίας στην ιστορική **Ι. Μονή Παναγίας Σουμελά** (15.8.2010), η οποία συνεχίσθηκε μέχρι και το 2015.

Επισκέφθηκε τις περισσότερες **Επαρχίες του Θρόνου** σε όλη την οικουμένη, ευλογώντας και ενισχύοντας το επιτελούμενο ποιμαντορικό έργο σε αυτές. Επίσης, κατόπιν εισηγήσεώς Του, ιδρύθηκαν από την **Αγία και Ιερά Σύνοδο** και νέες **Ιερές Μητροπόλεις.**

Επί των ημερών του αγοράσθηκαν Ναοί και επανήλθαν έθιμα που είχαν καταργηθεί ή ατονήσει. Επίσης, παρείχε Αυτοκεφαλείες και προάσπισε τον Οικουμενικό θεσμό έναντι Πατριαρχείων πρεσβυγενών και μη.

Το στοίχημα της Θεολογικής Σχολής

Ως εκκλησιαστικός ηγέτης αποδίδει μεγάλη σημασία στη μόρφωση των κληρικών. Ο ίδιος πραγματοποίησε μετά τη σπουδή στην περίφημη **Θεολογική Σχολή της Χάλκης,** μετέβη στη Ρώμη, όπου φοίτησε σε **Γρηγοριανή Σχολή**, στην Bossey της Ελβετίας και στο **Μόναχο της Γερμανίας.**

Δεν είναι τυχαίο ότι, η επαναλειτουργία της **Θεολογικής Σχολής της Χάλκης** είναι εκ των βασικών του προτεραιοτήτων.

Πάντα λέει πόσο σημαντική και πολύτιμη είναι η εκμάθηση γλωσσών για τον κληρικό, αφού η γλώσσα είναι το όχημα, με το οποίο επικοινωνούμε με τους ανθρώπους.

Ο **Πατριάρχης Βαρθολομαίος** δεν ασχολείται με την πολιτική, αλλά παρακολουθεί με ενδιαφέρον τα τρέχοντα γεγονότα και προσπαθεί εμμέσως για τη

δικαιοσύνη στον κόσμο, όπως αρμόζει σε έναν μεγάλο χριστιανό ηγέτη.

Κατά τη διάρκεια της Πατριαρχίας του έγινε δεκτός από πολλούς αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων, πολλοί από τους οποίους επισκέφθηκαν επισήμως τον Παναγιώτατο στην έδρα του **Οικουμενικού Πατριαρχείου.** Προσκλήθηκε και πραγματοποίησε ομιλίες στο **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο** (1994, 2008), το **Συμβούλιο της Ευρώπης** (2007), την UNESCO, το Forum 2000 της Πράγας (2019), το **Παγκόσμιο Οικονομικό Forum του Davos** (1999, 2020) κ.α.

Του έχουν απονεμηθεί οι ανώτατες τιμητικές διακρίσεις πολλών κρατών, μεταξύ των οποίων το **Χρυσό Μετάλλιο του Αμερικανικού Κογκρέσσου**, όπως επίσης και ο τίτλος του επιτίμου διδάκτορος από πολλά Πανεπιστημιακά Ιδρύματα του κόσμου.

Σύντομο βιογραφικό

Ο **Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος**, κατά κόσμον **Δημήτριος Χ. Αρχοντώνης**, γεννήθηκε στους Αγίους Θεοδώρους Ίμβρου, την 29η Φεβρουαρίου 1940. Τα εγκύκλια μαθήματα παρακολούθησε στο Δημοτικό Σχολείο του χωριού του, στο **Ζωγράφειο Γυμνάσιο-Λύκειο της Κωνσταντινουπόλεω**ς και στην Κεντρική Σχολή Ίμβρου. Στη συνέχεια φοίτησε στην Ιερά Θεολογική Σχολή Χάλκης, στο Ινστιτούτο Ανατολικών Σπουδών Ρώμης (Γρηγοριανό Πανεπιστήμιο), το Οικουμενικό Ινστιτούτο του Bossey (Ελβετία) και το **Πανεπιστήμιο του Μονάχου.** Μιλάει επτά γλώσσες.

Χειροτονήθηκε Διάκονος το 1961, Πρεσβύτερος το 1969 και Μητροπολίτης Φιλαδελφείας το 1973. Το 1990 προήχθη σε **Μητροπολίτη Γέροντα Χαλκηδόνος** και στις 22 Οκτωβρίου 1991 εξελέγη παμψηφεί **Οικουμενικός Πατριάρχης.**

Μεταξύ των ετών 1961-1963 εκπλήρωσε την υποχρεωτική κατά τους νόμους στρατιωτική Του θητεία.

Διετέλεσε Διευθυντής του **Ιδιαιτέρου Γραφείου** του αμέσου προκατόχου Του, **Πατριάρχου Δημητρίου**

, καθ’ όλη της διάρκεια της Πατριαρχίας Του (1972-1991).

Από την εκλογή Του ως **Οικουμενικού Πατριάρχου** εργάζεται για την ενίσχυση της πανορθόδοξης ενότητας και συνεργασίας. Για τον σκοπό αυτό καθιέρωσε τις Συνάξεις των Ορθοδόξων Προκαθημένων και πραγματοποίησε πολλές επισκέψεις προς αυτούς, καθώς, επίσης, τους προσκάλεσε και τους υποδέχθηκε στην Ιερή Καθέδρα Του στο Φανάρι. Συγκάλεσε την **Αγία και Μεγάλη Σύνοδο της Ορθοδόξου Εκκλησίας,** η οποία πραγματοποιήθηκε στην Κρήτη, τον Ιούνιο του 2016, και προήδρευσε κατά τις εργασίες της. Επίσης, προωθεί τον οικουμενικό διάλογο με τις άλλες Χριστιανικές Εκκλησίες και Ομολογίες, επισκεπτόμενος τις έδρες τους και συμμετέχοντας σε διαχριστιανικά συνέδρια και επετειακές εκδηλώσεις.

Από το έτος 2004 διεύρυνε την **Αγία και Ιερά Σύνοδο του Οικουμενικού Πατριαρχείου**, απευθύνοντας πρόσκληση και προς τους εκτός Τουρκίας Ιεράρχες του Θρόνου για να συμμετάσχουν σε αυτή. Ακόμη, συγκάλεσε πολλές φορές Συνάξεις της Ιεραρχίας του **Οικουμενικού Πατριαρχείου.**

Με πρωτοβουλία Του εκδίδεται, ήδη από τη δεκαετία του ’90, η *“Επετηρίς του Οικουμενικού Πατριαρχείου”,* και επανεκδόθηκε και το επίσημο ενημερωτικό περιοδικό της Μητρός Εκκλησίας, “Ορθοδοξία”.

Αμέσως μετά την εκλογή του μερίμνησε για την επαναλειτουργία της **Ιεράς Θεολογικής Σχολής Χάλκης,** η οποία παραμένει “σιωπηλή” από το 1971, και για την επίτευξη αυτού του δίκαιου σκοπού συνεχίζει αμείωτα τις προσπάθειές Του.

Αντί επιλόγου, παραθέτουμε δικά του λόγια για την εξέλιξη που είχε η ιερατική του πορεία και τις μέριμνες του **Οικουμενικού Πατριαρχείου:**

*«Όταν πριν από 60 χρόνια εισήλθα στον **ιερό κλήρο**, δεν μπορούσα ασφαλώς να φανταστώ την εξέλιξη και την πορεία που θα είχα μέσα στην Εκκλησία. Επιθυμία μου ήταν και παραμένει να διακονώ τον Θεό και τον συνάνθρωπο. Αυτό ήθελα πάντοτε, γι’ αυτό με την απόφασή μου να γίνω κληρικός βρήκα την ευτυχία στη ζωή μου. Είναι πολύ σημαντικό ό,τι κάνουμε στη ζωή μας να μας φέρνει πληρότητα.{...}*

Όταν η Αγία και Ιερά Σύνοδος του Οικουμενικού Πατριαρχείου μας με εξέλεξε ***Οικουμενικό Πατριάρχη,*** *270ό διάδοχο του* ***Αποστόλου Ανδρέου****, ιδρυτού της* ***Εκκλησίας της Κωνσταντινουπόλεως,*** *αισθάνθηκα ακόμα περισσότερο το βάρος της ευθύνης να διακονώ έναν τόσο σημαντικό και αρχαίο θεσμό, τον αρχαιότερο εν λειτουργία που υφίσταται σήμερα στην Κωνσταντινούπολη, και όχι μόνον. Αυτό το αίσθημα ευθύνης και αφοσίωσης προς την* ***Αγία του Χριστού Μεγάλη Εκκλησία*** *και προς το ποίμνιό της σε όλο τον κόσμο αισθάνομαι κάθε ημέρα της ζωής μου. Ο αγώνας και η αγωνία μου, η μέριμνά μου και η καθημερινή διακονία μου είναι να δίδει το Οικουμενικό Πατριαρχείο μας η μαρτυρία του στον κόσμο για την πνευματική ενίσχυση του λαού του Θεού, σε μια εποχή πολλαπλών δοκιμασιών, αλλά και για την προώθηση του διαλόγου μεταξύ θρησκειών, λαών και πολιτισμών, με στόχο την επικράτηση της ειρήνης σε κάθε γωνιά του πλανήτη.*

Ταυτόχρονα, μεριμνούμε για την ενίσχυση της Ομογενείας μας εδώ, στην Πόλη, και για τη διαφύλαξη της κληρονομιάς των πατέρων μας. Αυτή είναι η δική μας ταπεινή προσπάθεια, την οποία θα συνεχίζουμε όσο μας επιτρέπει ο Θεός, γιατί από Εκείνον προέρχονται όλα».

Μια προσωπική μαρτυρία

Εχουν περάσει πάνω από 20 χρόνια όταν η γράφουσα επισκέφθηκε την Κωνσταντινούπολη.
Μία ημέρα, βρέθηκα στο **Φανάρι** σε μία από τις προγραμματισμένες *«τουριστικές επισκέψεις».*
Γρήγορα αποκόπηκα από την ομάδα, και περπάτησα στον χώρο για αρκετή ώρα όταν είδαν έναν *«παπούλη»* να έχει στα πόδια του 2-3 κουτάβια, να μπλέκονται και να τραβούν το ράσο του, κι εκείνος να γελά και να χαίρεται σαν μικρό παιδί. Πήγα κοντά. Δεν τον αναγνώρισα. Δεν μπορούσα καν να φανταστώ..
«Δεν είναι πανέμορφα;» με ρώτησε με χαμόγελο, ένα χαμόγελο που γρήγορα σβήστηκε: *«Δυστυχώς, ξέρουν ότι τα αγαπάμε εδώ και τα πετούν. Βέβαια, από το να τα σκοτώσουν ή να τα πετάξουν στον δρόμο είναι καλύτερα»*. Έπιασε ένα στα χέρια του, και τότε έπευσαν κοντά του 2-3 άλλοι ιερείς.
«Παναγιώτατε» του είπαν σας περιμένουν μέσα.
Σάστισα. *«Με συγχωρείτε, Παναγιώτατε, που δεν σας κατάλαβα. Δεν μπορούσα να φανταστώ»* ψέλισα.
«Μην στενοχωριέσαι κοριτσάκι μου. Εγώ σε ευχαριστώ, που είδες εμένα».

Φωτογραφίες: Οικουμενικό Πατριαρχείο/ Νίκος Μαγγίνας – Νίκος Παπαχρήστου.